



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Hidvéghy Ferenc*
Cím: *Látogatás a százéves Lánchidnál*

Forrás: *Ujság*
Bp. (Hely) *1942 VIII. 23.* (Idő) (Köt. v. füz.) (Old

Osztályozás	
Tárgy	<i>624.2</i>
Hely	
Idő	<i>"1842/1942"</i>
Személy	

Hidvéghy Ferenc riportja:

Látogatás a százéves Lánchidnál

Száz évvel ezelőtt, 1842 augusztus 24-én rakták le Széchenyi Lánchidjának alapkövét, amelynek 130 mázsás kövel elzárt üregébe arany-ezüstpénzt és főrangú személyek aláírásával ellátott oklevelet helyeztek

Annak az épületnek ablakából nézem a jubiláló Lánchidat, ahonnan most száz éve Széchenyi István gróf, a hid életrehívója indult el régi kedves álma, a Lánchid alapköleteli ünnepségére. Ma a főkapitányság hivatalai vannak az ódon épületben, az egykori Európa-szállodában, mely arról volt nevezetes, hogy itt lakott Széchenyi István. A legnagyobb magyar 1842 augusztus 24-én reggel is innen indult el a nevezetes ünnepségre.

Talán ugyanezen az utvonalon ment a Dunapartra most száz éve, amelyen én lépkedek, hogy meglátogassam a csendben jubiláló Lánchidat.

A hidra lépve megállok a köorosz-lán alatti emléktáblánál, mely aranybetűkkel hirdeti:

V. Ferdinánd király ország-lása alatt gróf Széchenyi Istvánban támadt a gondolat Buda és Pest városokat Lánchiddal összekapcsolni s a nagy hazafi ezen óriási mű kivételére báró Sina Györggyel egyesült, ki is József főherceg Magyarország nádora, mint az országos küldöttség elnökével, az 1840. XXXIX. t. ez. által helybenhagyott szerződést kötve, annak alapján még báró Rothschild Salamon és kapriorai Wodianer Sámuel József csatlakoztak a vállalatához.

Az építmény Tierney Clark Vilmos angol mérnök tervei szerint, helyettese: Clark Ádám mérnök által tíz év alatt véltett véghez és a hid 1849 nov. 21-én adatott át a nyilvános közlekedésnek.

Isten áldása legyen e művön és alapítóinak emlékezte éljen a hazában.

A legnagyobb magyar terve, hogy „Buda és Pest városokat Lánchiddal kapcsolja össze”, heves ellenzésekre talált. A leggyakoribb érv a

hid ellen az az aggodalom volt, hogy a hid pillérje akadályozni fogja a víz lefolyását és a Duna előlnti Pest és Buda partjait.

Széchenyi hosszú éveken keresztül harcolt ilyen és ehhez hasonló ellenvetésekkel, de nem csüggesztette el őt honfitársainak makacssága és rövidlátása. 1829-ben tervének nagy segítőtársa akadt József nádor személyében, aki megértéssel karolta fel Széchenyi törekvéseit. 1832-ben megalakult a *Budapesti Hideggyesület*. Ilyen előzmények után utazik Széchenyi Angliába, ahol az ilyenfajta hidakat tanulmányozza.

Tierny William Clark, akit Széchenyi meghív Budapestre, elkészíti a Lánchid terveit, az építés végrehajtója pedig Clark Ádám, a későbbi Duna-szabályozás megindítója és a budai alagút tervezője és építés vezetője lett.

A Lánchid megépítésére előirányzott kétfélmillió forint összehozására kölcsönt kellett szerezni. Sina György báró, a bécsi Rotschild és a múlt század neves bankárának,

Wodianer Sámuelnek bekapcsolódása biztosította a szükséges tőkét. 1839-ben V. Ferdinánd király jóváhagyta a szerződést a kölcsön ügyében és a következő évben végre megindulhatott a munka

Ágyudörgés vezet be az ünnepséget

A munka nagy tempóban haladt, úgy hogy 1842 augusztus 24-én megtörtént a Lánchid alapköletétele.

A nevezetes eseményt reggel ágyudörgés vezette be, majd katonai zenekarok járták be Pest és Buda utcáit, melynek népe hatalmas tömegekben tódult a Dunapartra, hogy tanuja lehessen a nagy pillanatnak. V. Ferdinánd király is elküldte képviselőjét az ünnepségre. Károly főherceg személyében, aki fényes kísérettel jelent meg a hid alapköletételén. Az ünnepségen felolvasták a hid keletkezéséről készült okmányt, amelyet a megjelent személyek aláírásukkal láttak el. A neve-

zetes okmányt azután arany és ezüst pénzdarábokkal együtt az alapkö üregébe tették, amelyet egy 130 mázsás kövel fedtek be. Károly főherceg ezután díszes kalapáccsal hármalt ütött a köre. Példáját követék báró Sina György, Széchenyi István, Majláth György országbíró, a hercegprimás és végül hid építője, Clark Ádám. Eljenrivalgás és ágyudörgés közepette ért véget a nagyszabású ünnepség. A Lánchid építése ettől kezdve különféle viszonytagságok között folyt tovább. Teltek az évek, közben kitört az 1848-as szabadságharc és gyakori tüntetések, majd később Budavár ostroma akadályozták a hid elkészülését. Ebben az időben merényletet is követtek el Haynau emberei a hid ellen, mely érzékeny kárt okozott Clark Ádám remekművében, de el nem pusztította. 1849 november 20-án nyitották meg ünnepélyesen a Lánchidat, de Széchenyi, a hid megálmodója, az ünnepségen már nem lehetett jelen. Ebben az időben már a döblingi elmeegógyintzet lakója volt...

A Lánchid a magyar állam tulajdonába megy át

A Lánchid pesti hídfőjének bal oldalán a következő szövegű emlék táblára öröködik a kőoroszlán:

Ferencz József király ország-lása, gróf Andrássy Gyula miniszterelnöksége alatti a nemzet közöshajának megfelelően, az ország két felét, valamint Buda és Pest fővárosokat összekapcsoló ezen Lánchid az 1870. X. t. cz. alapján kötött és az 1870. XXX. t. cz. által törvényhozásilag jóváhagyott szerződés folytán megváltatott és 1870 június 30-án éjjeli 12 órakor minden jogokkal, szabadalmakkal, jövedelmekkel és tartozékokkal a magyar állam tulajdonába ment át.

Isten áldása lengjen továbbra is e mű és a nemzet felett, mely azt magának megszerzé.

Ugyanilyen emléktábla látható a budai hídfőnél is az oroszlán talpa alatt. Ezzel a táblával azonban még nem ért véget a Lánchidon elhelyezett emléktáblák sora: a hid Buda felőli első pillére fölött koszorúval övezett márványtábla hirdeti:

E helyen szenvedtek vértanúhalált a rémuralom alatt 1919 április 22-én kislödi Hollán Sándor ny. államtitkár és fia, dr. Hollán Sándor államtitkár, a Szent István-rend vitézei.

Nemes egyéniségük, munkás életük, borzalmas végzetük emlékét kegyelettel őrzik tisztelőik, kartársaik és minden jó magyar.

Nagy idők tanuja a jubiláló Lánchid, amelynek oroszlánjai némán nézik a Dunát. A hid alatt halkan siklik át egy hajó. Zajtalanul suhan a vizen, hogy fel ne ébressze a 100 éves Lánchid mozgalmas multjáról álmodó kőoroszlánokat.